

УРОК 5

ТЕМА. Старі казки на новий лад. Розповідь за серією малюнків. Речення. Слово. **Робота з дитячою книжкою.**

-**Добрий день**, мій любий учню \ученице! Розпочнемо урок навчання грамоти. **Приготуй** Буквар.

- На минулому уроці ми з тобою говорили про українські народні казки. Герой з однієї казки завітав сьогодні до тебе. **Здогадайся**, хто це?

Вовка зовсім не боявся
І ведмедю не дістався,
Але лисиці на зубок
Все ж потрапив... (Колобок).

- **Пригадай** казку про Колобка. Що в ній відбувалося? Чим усе скінчилося?

- **Послухай** казку "Колобок" <https://www.youtube.com/watch?v=rHgRx2S84bA>

- Наш Колобок незвичайний. Він прийшов із казки, яка закінчується зовсім інакше.

- Давай **попрацюємо** з тобою в букварі на с. 12–13. До казки зроблено не один, а серію малюнків. Вони показують, із чого казка почалася, що в ній поступово відбувалося і чим усе закінчилося. Тому за такими малюнками можна скласти зв'язну розповідь.

- **Спробуй** за цією серією малюнків **скласти** казку. Про кого буде ця казка? Чим вона буде відрізнятися від відомої народної? **Добери** назву.

- Під час складання казки зверни увагу на інтонацію, темп і тембр мовлення (як може говорити заєць, вовк, їжак, лисиця).

- **Розкажи** складену казку.

- **Послухай** казку **НЕЗВИЧАЙНИЙ КОЛОБОК**

У старому лісі, в норі під пеньком, жила сім'я їжачків. Тато і мама були дуже поважні їжаки. І був у них синок – маленький їжачок.

Одного разу вирушив Їжачок на прогулянку. Підігнув короткі ніжки і покотився по доріжці. Котиться, котиться Їжачок, а назустріч йому Заєць:

– Їжачку, Їжачку, я тебе з'їм!

– Не їж мене, Зайчику, я тобі пісеньку заспіваю:

Я їжачок-їжачок, маю безліч голочок, уколю, як будячок!

Злякався Заєць і не став чіпати незвичайного колобка. А Їжачок підстрибнув і покотився далі.

Котиться, котиться Їжачок, а назустріч йому Вовк:

– Їжачку, Їжачку, я тебе з'їм!

– Не їж мене, Вовче, я тобі пісеньку заспіваю:

Я їжачок-їжачок, маю безліч голочок, уколю, як будячок!

Розсердився Вовк і схопив Їжачка лапою! Колючки в лапу вп'ялися, Вовкові, ой, боляче! А Їжачок покотився далі.

Котиться, котиться Їжачок, а назустріч йому Ведмідь:

– Їжачку, Їжачку, я тебе з'їм!

– Не їж мене, клишоногий, я тобі пісеньку заспіваю:

Я їжачок-їжачок, маю безліч голочок, уколю, як будячок!

Розлютився Ведмідь, хотів Їжачка в пащу схопити, – губи наколов, – ой, боляче! А незвичайний колобок далі покотився.

Котиться, котиться Їжачок, а назустріч йому Лисичка:

– Добридень, Їжаче, куди поспішаєш?

– Кочуся по доріжці, гуляю лісом.

– Їжачку, любий, заспівай мені пісеньку! Тільки я погано чую, тому сідай мені на носа.

Стрибнув Їжачок Лисиці на носа, згорнувся клубочком і тільки-но почав співати, а Лисиця як закричить:

– Ой-ой-ой! Поколота носик! Боляче!

Плаче Лисиця та колючі голки з носа витягає. А Їжачок пирхнув та й пішов собі далі, мовлячи:

– Поплач, поплач, можливо, тепер не такою хитрою будеш!

- Чи все в цій казці, як на малюнках у букварі? (В букварі немає ілюстрації з Ведмедем, на малюнку Лисичка не «плаче та колючі голки з носа витягає», а тікає від Їжачка)

Відпочинь разом з Їжачком <https://www.youtube.com/watch?v=FMwIr2Yxvd0>

- Гість уроку – Колобок – хоче запропонувати тобі ще одну незвичну казку. Ця казка із секретом. Вона розкриває таємницю української мови.

-Послухай казку **СОРОКА-СКРЕКОТУХА**

У казковому лісі жила Сорока. Вона була допитливою, про все хотіла знати і якнайшвидше про все розповідати. Одного разу Сорока принесла лісовим мешканцям новину. А оскільки хотіла першою про це розповісти, то дуже поспішала і вийшло це в неї так:

(Дуже швидко без пауз між реченнями)

– Ось і осінь прийшла ворона клопочеться на дереві сом заховався під корч котик гріється на сонці півник розпушив пір'я пес Бровко заховався в будку.

Почув це Ведмідь і здивувався: як це може бути? Бо вчулося йому таке:

(Неправильно інтоновані речення)

– Ось і осінь. Прийшла ворона. Клопочеться на дереві сом. Заховався під корч котик. Гріється на сонці півник. Розпушив пір'я пес Бровко заховався в будку.

А от мудра Сова зрозуміла повідомлення сороки по-своєму: *(Правильне інтування речень)*

– Ось і осінь прийшла. Ворона клопочеться на дереві. Сом заховався під корч. Котик гріється на сонці. Півник розпушив пір'я. Пес Бровко заховався в будку.

- Чи легко тобі було слухати розповідь Сороки? Чи все було зрозуміло?

- Чи правильно зрозумів повідомлення Ведмідь? А Сова?

- Що зробила Сова, щоб розповідь Сороки стала зрозумілою? Який висновок можете зробити? (Щоб легко було зрозуміти те, про що тобі розповідають, або ти це робиш, не слід поспішати, треба робити зупинки (паузи), виділяючи голосом частинки розповіді. Такі частинки ми й будемо називати реченням). Речення в тексті виділяються голосом: спочатку тон голосу підвищується, а потім знижується. Між реченнями робляться зупинки – паузи. Слова – ніби цеглинки мовлення. Чим більше таких цеглинок, тим кращим можна побудувати своє мовлення: точним і виразним. Домовимося слово позначати прямокутником, цеглинкою.

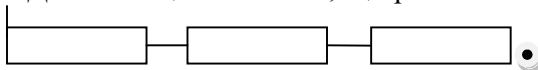
-Речення складаються зі слів. Тому, щоб записати схему речення, треба полічити слова в ньому і накреслити стільки ж прямокутників-цеглинок.

Посадив дід ріпку. - Скільки слів у реченні? (3 слова)

-Але речення – це не просто набір слів. Слова в ньому зв'язані між собою. Ось порівняй:

Посадити, дід, ріпка. – Ці три окремих слова ще не речення.

Посадив дід ріпку. – Це речення, у якому говориться про діда. Що він зробив? Посадив ріпку. Щоб показати зв'язок слів у схемі, треба з'єднати прямокутники-слова горизонтальними лініями. Початок речення позначаємо вертикальною лінією на першому прямокутнику, бо речення пишуться з великої букви. Для того щоб показати, що речення закінчилося, треба поставити після останнього слова крапку.

-Попрацюй за букварем на с. 13. Спочатку «читай» слова за предметним малюнком і схемою під ним. (*Їжачок, Заєць, Вовк, Лисиця.*) Назви групу слів одним словом. (*Звірі.*)

-Розглянь схеми речень під малюнками Скільки слів у них? **Вибери** речення одне, що відповідає і схемі речення, і малюнку.

• *Їжачок стрибнув Лисиці на носа.* (Не відповідає схемі)

Їжачок згорнувся клубочком. (Відповідає і схемі, і малюнку)

2. *Лисиця плаче.* (Не відповідає ні схемі, ні малюнку)

Лисиця поколола ніс. (Відповідає і схемі, і малюнку)

Колобок задоволений своєю роботою. Він просить **пригадати** основне, про що ти дізнався\дізналась на уроці.

- Ти почув\почула багато цікавих казок: і відомих, і нових.

-Навіщо потрібна ціла серія малюнків? Що можна скласти за ними?

- Як ти навчився записувати слова і речення? Що означають у схемі прямокутники, горизонтальні лінії між ними, вертикальна лінія у першого прямокутника, крапка в кінці речення?